

Αποτελέσματα Πρωτογενούς Έρευνας Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης σε Επιχειρήσεις

Για πέμπτη συνεχόμενη χρονιά, η Διεύθυνση Οικονομικών – Κλαδικών Μελετών της ICAP Group πραγματοποίησε δειγματοληπτική έρευνα για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάζονται παρακάτω.

Σταματίνα Παντελαίου
Director
Economic Research
& Sectorial Studies
ICAP Group

Νίκος Ταβουλάρης
Consultant
Economic Research
& Sectorial Studies
ICAP Group

Σκοπός της έρευνας είναι:

- Η μελέτη και αξιολόγηση του βαθμού εφαρμογής των δράσεων ΕΚΕ από τις ελληνικές επιχειρήσεις
- Η σκιαγράφηση των οφελών που επιφέρουν οι πρακτικές ΕΚΕ στις εταιρείες
- Η παρουσίαση των μηχανισμών επικοινωνίας / προβολής που χρησιμοποιούν οι εταιρείες για τις εφαρμοζόμενες δράσεις ΕΚΕ
- Η διερεύνηση των ανασταλτικών παραγόντων που δρουν αποτρεπτικά στην περαιτέρω υλοποίηση δράσεων ΕΚΕ στο εγχώριο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Ταυτότητα της Έρευνας

Η έρευνα διεξήχθη από τη Διεύθυνση Οικονομικών – Κλαδικών Μελετών της ICAP Group.

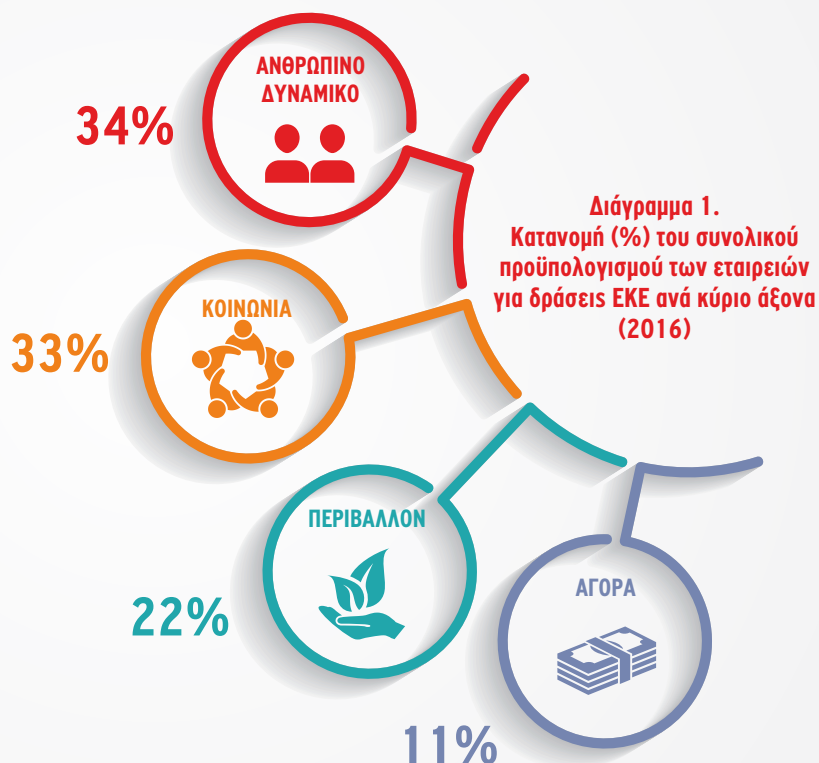
Χρόνος διεξαγωγής: 17.05.2016 - 09.06.2016

Μεθοδολογία: Χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις: i) μιας μόνο απάντησης ii) πολλαπλών απαντήσεων και iii) ιεράρχησης των απαντήσεων κατά σημαντικότητα, με βάση συγκεκριμένη κλίμακα. Η επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων έγινε με μεθόδους περιγραφικής στατιστικής.

Δείγμα: 85 επιχειρήσεις από διάφορους κλάδους της ελληνικής οικονομίας (βιομηχανία, εμπόριο, υπηρεσίες), που δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.

Τομείς Εφαρμογής Δράσεων ΕΚΕ

Στην πρώτη ερώτηση διερευνήθηκε η κατανομή του συνολικού προϋπολογισμού των εταιρειών για δράσεις ΕΚΕ, στους βασικούς άξονες: Ανθρώπινο Δυναμικό, Περιβάλλον, Κοινωνία και Αγορά. Τα μεγαλύτερα κονδύλια δαπανώνται για τις δράσεις που σχετίζονται με το **Ανθρώπινο Δυναμικό**, καταλαμβάνοντας μερίδιο 34% το 2016 (διάγραμμα 1), γεγονός το οποίο δείχνει ότι οι εργοδότες προσπαθούν να διατηρήσουν ικανοποιημένους τους εργαζομένους, βελτιώνοντας το εργασιακό περιβάλλον, με σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Από την έρευνα, ωστόσο, προκύπτει ότι δίνουν μεγάλη βαρύτητα και στην προσφορά στο κοινωνικό σύνολο, καθώς δράσεις που αφορούν στην **Κοινωνία** καταλαμβάνουν μερίδιο 33%, ενώ ακολουθούν το **Περιβάλλον** με 22% και, τέλος, η **Αγορά** με 11%.

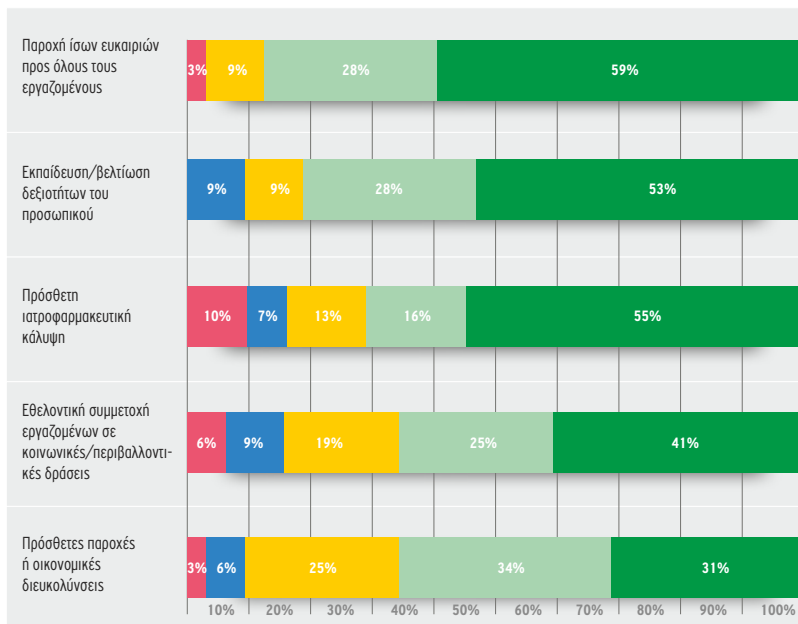

Δράσεις ΕΚΕ που εφαρμόζουν οι εταιρείες

Στη συνέχεια αναλύεται ο βαθμός εφαρμογής ορισμένων εκ των κυριότερων δράσεων ΕΚΕ από τις εταιρείες του δείγματος, ανά κύριο άξονα.

Ανθρώπινο Δυναμικό

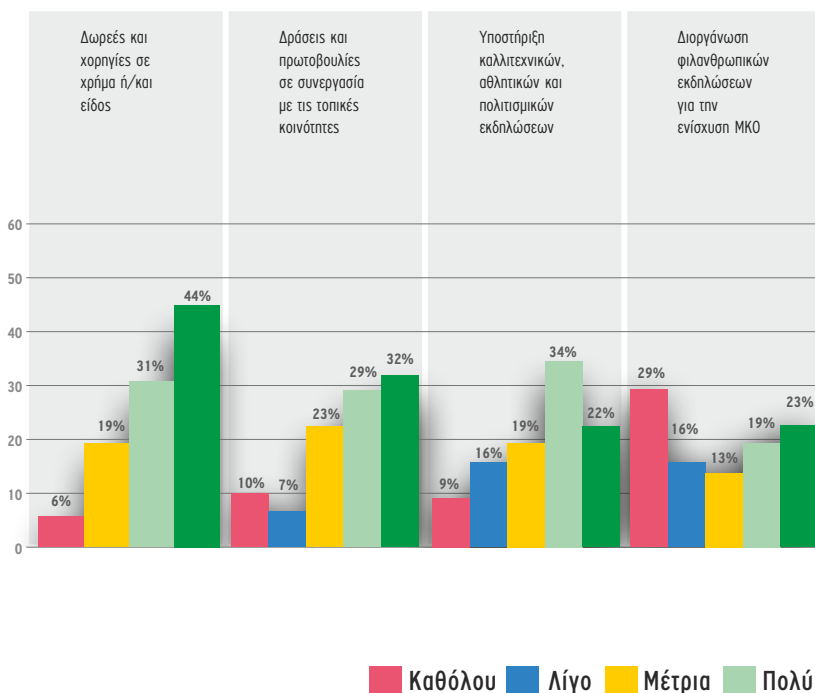
Διάγραμμα 2.
Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με το Ανθρώπινο Δυναμικό

Στον τομέα του **Ανθρώπινου Δυναμικού**, το 87% των επιχειρήσεων του δείγματος δήλωσε ότι παρέχει **ίσες ευκαιρίες προς όλους τους εργαζομένους** (ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, εθνικότητας κλπ.), σε βαθμό «πολύ» ή «πάρα πολύ» (διάγραμμα 2), ποσοστό αυξημένο κατά δυο ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την περσινή έρευνα. Επίσης, το 81% των επιχειρήσεων προσφέρει **δυνατότητες εκπαίδευσης ή βελτίωσης των δεξιοτήτων του προσωπικού** στον ίδιο βαθμό. Το ποσοστό συμμετοχής της συγκεκριμένης δράσης εμφανίζεται μειωμένο σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, αντικατοπτρίζοντας τον έλεγχο του κόστους και τον περιορισμό των δαπανών των επιχειρήσεων. Ακολουθεί η παροχή **πρόσθετης ιατροφαρμακευτικής κάλυψης στο προσωπικό**, όπου παραπάνω από τις μισές εταιρείες του δείγματος (55%) εφαρμόζουν τη συγκεκριμένη δράση στο μέγιστο βαθμό («πάρα πολύ»).

Κοινωνία

Διάγραμμα 3.
Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με την Κοινωνία

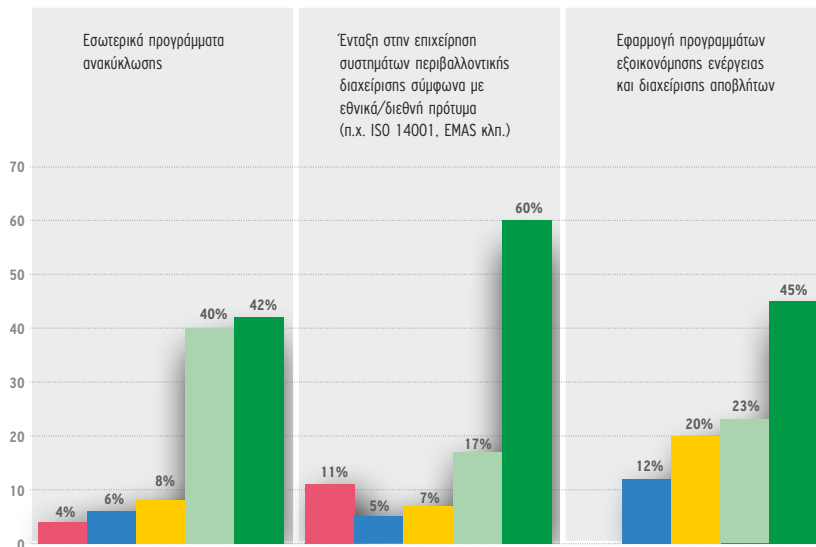
Στον τομέα των δράσεων ΕΚΕ που αφορούν στην **Κοινωνία**, η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των εταιρειών του δείγματος (75%) δήλωσε ότι πραγματοποιεί **δωρεές και χορηγίες σε χρήμα ή / και είδος** σε «πολύ» ή «πάρα πολύ» σημαντικό βαθμό (διάγραμμα 3). Το συγκεκριμένο ποσοστό είναι ιδιαίτερα αυξημένο σε σχέση με πέρυσι (+17%), γεγονός που καταδεικνύει ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις εστιάζουν περισσότερο τις δράσεις τους στο συγκεκριμένο τομέα. Σε αρκετά σημαντικό βαθμό φαίνεται να υποστηρίζονται τόσο **δράσεις σε συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες** (61%), όσο και **καλλιτεχνικές, αθλητικές ή πολιτιστικές εκδηλώσεις** (56%).

Καθόλου Λίγο Μέτρια Πολύ Πάρα πολύ

Περιβάλλον

Διάγραμμα 4.
Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με το Περιβάλλον

Οι εταιρείες εμφανίζονται ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένες ως προς το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα. Οι δράσεις ΕΚΕ, που αφορούν στο **Περιβάλλον** (διάγραμμα 4), φαίνεται να υιοθετούνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις επιχειρήσεις. Περισσότερες από τρεις στις τέσσερις εταιρείες του δείγματος (82%) εφαρμόζουν **εσωτερικά προγράμματα ανακύκλωσης** σε μεγάλο βαθμό («πολύ» ή «πάρα πολύ»). Ακολουθεί η **ένταξη στην επιχείρηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με εθνικά / διεθνή πρότυπα** (π.χ. ISO 14001, EMAS κλπ.), με ποσοστό 77%, και η **εφαρμογή προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας και διαχείρισης αποβλήτων** (68%).

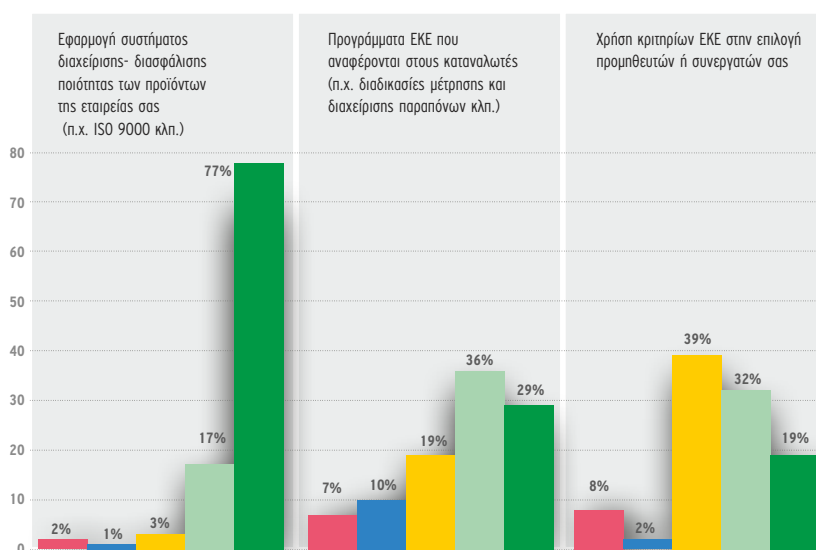
Αγορά

Οι δράσεις ΕΚΕ που αφορούν στην **Αγορά** φαίνεται να υιοθετούνται σε ικανοποιητικό βαθμό από τις επιχειρήσεις του δείγματος και δεν παρατηρούνται μεγάλες διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις έρευνες των προηγούμενων ετών.

Η **εφαρμογή συστήματος διαχείρισης - διασφάλισης ποιότητας των προϊόντων** (π.χ. ISO 9000 κλπ.) ακολουθείται σε ιδιαίτερα μεγάλο βαθμό («πάρα πολύ») από την πλειοψηφία των εταιρειών του δείγματος (94%).

Προγράμματα ΕΚΕ που αναφέρονται στους καταναλωτές (π.χ. διαδικασίες μέτρησης και διαχείρισης παραπόνων κλπ.) εφαρμόζει σε «πολύ» ή «πάρα πολύ» μεγάλο βαθμό το 65% των εταιρειών. Αντίθετα, η **χρήση κριτηρίων ΕΚΕ στην επιλογή προμηθευτών ή συνεργατών** εξακολουθεί να εφαρμόζεται σε περιορισμένη σχετικά κλίμακα (το 49% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι εφαρμόζει τη συγκεκριμένη δράση από «καθόλου» έως «μέτρια» -διάγραμμα 5).

Διάγραμμα 5.
Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με την Αγορά

Καθόλου Λίγο Μέτρια Πολύ Πάρα πολύ

Οφέλη των εταιρειών από τις δράσεις ΕΚΕ

Οι ελληνικές επιχειρήσεις φαίνεται να αντιλαμβάνονται τη σημασία της ΕΚΕ για την κοινωνία και για τις ίδιες. Η μεγάλη πλειοψηφία των εταιρειών του δείγματος (91%), όπως και πέρυσι, αξιολόγησε με το μεγαλύτερο βαθμό σημαντικότητας («πάρα πολύ» και «πολύ») τη «συνεισφορά στο κοινωνικό σύνολο», ως το κυριότερο όφελος που έχουν (ή προσδοκούν) από τις πρακτικές Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Η «προσέλκυση και διατήρηση υψηλού επιπέδου ανθρωπίνου δυναμικού» αξιολογήθηκε ως «πολύ» ή «πάρα πολύ» σημαντικό όφελος από το 84% των εταιρειών. Ακολούθησαν η «ενίσχυση και η προστασία της εταιρικής εικόνας (φήμη, brands κλπ.)», τα «υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης και σταθερότητας των πελατών» και η «βελτίωση της απόδοσης / παραγωγικότητας των εργαζομένων», με ποσοστά 82%, 80% και 62% αντίστοιχα.

Πίνακας 1. Οφέλη των εταιρειών από την εφαρμογή πρακτικών ΕΚΕ

Οφέλη ΕΚΕ	Βαθμός Σημαντικότητας				
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα Πολύ
Συνεισφορά στο κοινωνικό σύνολο	-	-	9%	38%	53%
Προσέλκυση και διατήρηση υψηλού επιπέδου ανθρωπίνου δυναμικού (άριστο εργασιακό περιβάλλον, ίσες ευκαιρίες κλπ.)	6%	-	10%	48%	36%
Ενίσχυση και προστασία της εταιρικής εικόνας (φήμη, brands κλπ.)	3%	6%	9%	41%	41%
Υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης και σταθερότητας των πελατών	-	4%	16%	48%	32%
Βελτίωση της απόδοσης / παραγωγικότητας των εργαζομένων	2%	-	36%	36%	26%
Βελτίωση σχέσεων με το επιχειρηματικό περιβάλλον	6%	7%	32%	32%	23%
Περικοπή - Εξοικονόμηση κόστους	19%	26%	10%	32%	13%
Παροχή μεγαλύτερης αξίας στους μετόχους (π.χ. μέσω της ένταξης σε ειδικούς δείκτες αξιολόγησης ΕΚΕ κλπ.)	6%	26%	23%	32%	13%
Αύξηση πωλήσεων	13%	26%	26%	23%	13%

Μηχανισμοί επικοινωνίας δράσεων ΕΚΕ

Ο δημοφιλέστερος και πιο συχνά εμφανιζόμενος μηχανισμός επικοινωνίας των δραστηριοτήτων που αφορούν στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στο εσωτερικό της εταιρείας είναι το **ηλεκτρονικό ταχυδρομείο / υπομνήματα** (το 82% των εταιρειών του δείγματος εφαρμόζει τη συγκεκριμένη πρακτική - διάγραμμα 6). Ακολουθεί η κοινοποίηση μέσω **Intranet** (58%) και οι **τακτικές συναντήσεις προσωπικού** (55%).

Όσον αφορά στους τρόπους προβολής των δράσεων ΕΚΕ προς το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης, το **διαδίκτυο (ιστοσελίδες)** θεωρείται ο συχνότερα εμφανιζόμενος μηχανισμός και χρησιμοποιείται από το 76% των εταιρειών του δείγματος (διάγραμμα 7).

Ακολουθούν οι διάφορες δραστηριότητες/ ειδικές εκδηλώσεις (61%) και ο **ετήσιος απολογισμός ΕΚΕ** (40%).

Διάγραμμα 6. Τρόποι προβολής/επικοινωνίας δράσεων ΕΚΕ (εσωτερικά)

Διάγραμμα 7. Τρόποι προβολής/επικοινωνίας δράσεων ΕΚΕ (εξωτερικά)

Βαθμός Εφαρμογής Πρακτικών ΕΚΕ στην Ελλάδα

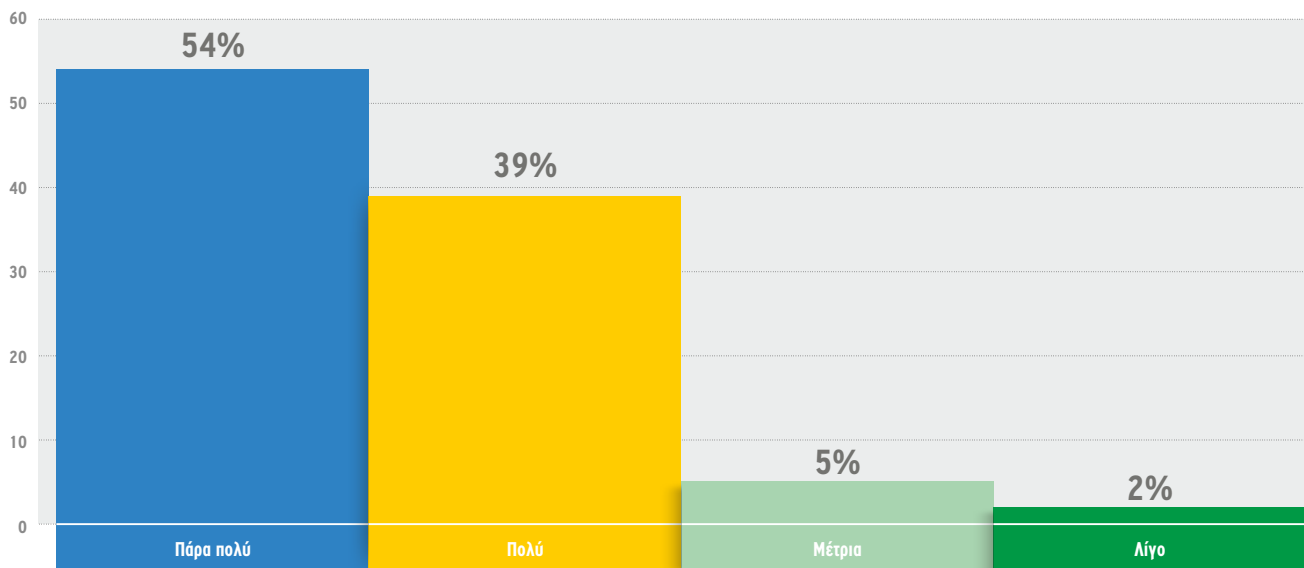
Οι μεγάλες εταιρείες της εγχώριας οικονομίας αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και φαίνεται ότι την κατατάσσουν αρκετά ψηλά στις επιχειρηματικές τους δράσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι η ΕΚΕ θεωρείται «πολύ» ή «πάρα πολύ» σημαντική στο 93% των επιχειρήσεων του δείγματος (διάγραμμα 8), ποσοστό αυξημένο κατά 6% σε σχέση με την περσινή έρευνα.

Την ίδια στιγμή, ωστόσο, οι μεγάλες εταιρείες θεωρούν ότι η ΕΚΕ δεν έχει αναπτυχθεί ακόμη σε ικανοποιητικό βαθμό από το σύνολο των ελληνικών επιχειρήσεων (ανεξαρτήτως μεγέθους). Ειδικότερα, σε ερώτηση για το **βαθμό υιοθέτησης των δρά-**

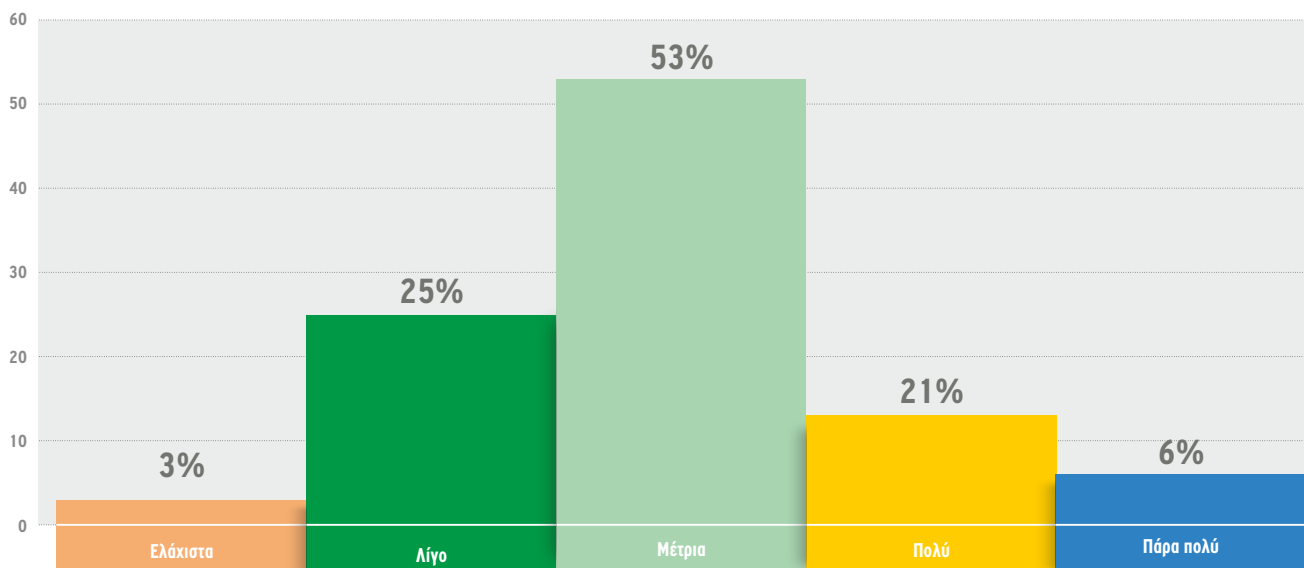
σεων ΕΚΕ από τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα, το μεγαλύτερο ποσοστό των εταιρειών του δείγματος (52%) θεωρεί ότι ο βαθμός διείσδυσης / εφαρμογής πρακτικών ΕΚΕ στην παρούσα φάση κυμαίνεται σε μέτρια επίπεδα και μόλις το 6% του δείγματος θεωρεί ότι η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη εφαρμόζεται σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό από τις εγχώριες επιχειρήσεις (διάγραμμα 9).

Τα ποσοστά στη συγκεκριμένη ερώτηση παραμένουν στα ίδια επίπεδα την τελευταία πενταετία, γεγονός που καταδεικνύει τα μεγάλα περιθώρια που υπάρχουν για την ανάπτυξη της ΕΚΕ στην Ελλάδα, καθώς και τη στασιμότητα που παρατηρείται στο βαθμό υιοθέτησής της.

Διάγραμμα 8. Αξιολόγηση σημαντικότητας της ΕΚΕ από τις εταιρείες

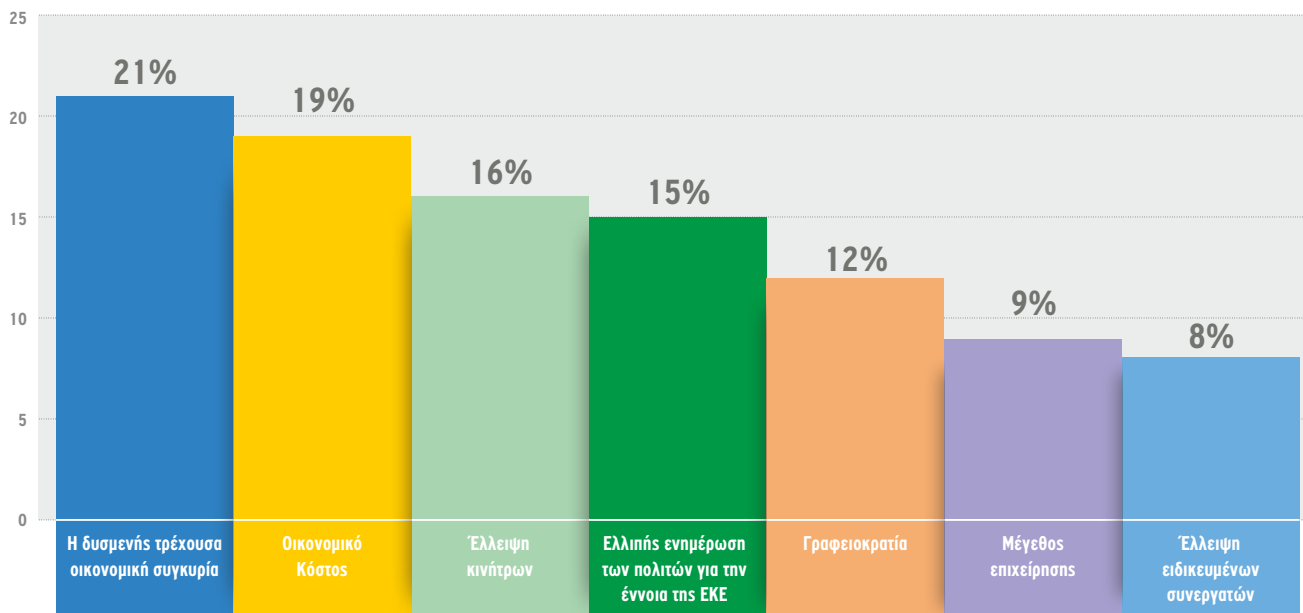
Διάγραμμα 9. Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ στην Ελλάδα

Ανασταλτικοί Παράγοντες Υλοποίησης Δράσεων ΕΚΕ

Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία και το οικονομικό κόστος κατέλαβαν τις πρώτες θέσεις στην αξιολόγηση των εταιρειών του δείγματος, όσον αφορά στους κυριότερους ανασταλτικούς παράγοντες υλοποίησης ΕΚΕ, με 21% και 19% αντίστοιχα. Ακολουθεί η έλλειψη κινήτρων με 16% και η ελλιπής ενημέρωση με 15% των πολιτών για την έννοια της ΕΚΕ.

Διάγραμμα 10. Κυριότεροι ανασταλτικοί παράγοντες στην υλοποίηση δράσεων ΕΚΕ

Σημείωση: Τα αποτελέσματα προκύπτουν με σταθμισμένο υπολογισμό. Για την εξαγωγή της τελικής κατάταξης των ανασταλτικών παραγόντων λαμβάνονται υπόψη όλες οι επιλογές των εταιρειών του δείγματος, δίδοντας διαφορετική στάθμιση ανάλογα με τη θέση κατάταξης κάθε επιλογής τους. Τα ποσοστά αθροίζουν στο 100%.

Συμπεράσματα Έρευνας

Τα κυριότερα ευρήματα και συμπεράσματα που προκύπτουν από την προαναφερόμενη πρωτογενή έρευνα συνοψίζονται στα εξής:

- Παρά την κατανόηση για τη σημαντικότητα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, η πλειοψηφία των εταιρειών του δείγματος (53%) θεωρεί ότι ο βαθμός εφαρμογής των πρακτικών ΕΚΕ από το σύνολο των ελληνικών επιχειρήσεων εξακολουθεί να κυμαίνεται σε μέτρια επίπεδα.
- Οι ενέργειες των εταιρειών που αφορούν στο Ανθρώπινο Δυναμικό καλύπτουν το μεγαλύτερο μερίδιο (34% το 2016) στο συνολικό τους προϋπολογισμό για δράσεις ΕΚΕ.
- Ορισμένες από τις κυριότερες πρακτικές ΕΚΕ, που εφαρμόζονται σε «πολύ» ή «πάρα πολύ» σημαντικό βαθμό από τις εταιρείες του δείγματος, είναι οι εξής: α) η εφαρμογή συστήματος διαχείρισης - διασφάλισης ποιότητας των προϊόντων (94%), β) η παροχή ίσων ευκαιριών προς όλους τους εργαζομένους (87%) και γ) τα εσωτερικά προγράμματα ανακύκλωσης (82%).
- Η συνεισφορά στο κοινωνικό σύνολο αξιολογήθηκε ως

«πολύ» ή «πάρα πολύ» σημαντικό όφελος που επιφέρουν οι δράσεις ΕΚΕ από το 91% των εταιρειών του δείγματος. Ακολούθησε η προσέλκυση και διατήρηση υψηλού επιπέδου ανθρώπινου δυναμικού, με ποσοστό 84%, και η ενίσχυση και η προστασία της εταιρικής εικόνας με 82%.

- Τέλος, η τρέχουσα οικονομική συγκυρία, με ποσοστό 21%, και το οικονομικό κόστος, με 19%, θεωρούνται οι κυριότεροι ανασταλτικοί παράγοντας υλοποίησης ΕΚΕ από τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Σε κάθε περίπτωση, η ΕΚΕ δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται απλά ως πρόσθετο κόστος, αλλά ως επένδυση με συγκεκριμένους στόχους, μετρήσιμα αποτελέσματα και οφέλη, που αφορούν τόσο στην ίδια την επιχείρηση όσο και στο κοινωνικό σύνολο. Ως εκ τούτου, κρίσιμα σημεία θεωρούνται η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και των καταναλωτών, η εκπαίδευση των στελεχών των επιχειρήσεων και η υιοθέτηση κατάλληλων πρωτοβουλιών και στρατηγικών από την πλευρά της πολιτείας, που θα ενθαρρύνουν μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρήσεων προς την κατεύθυνση της υιοθέτησης των βέλτιστων πρακτικών ΕΚΕ.